

Операційна діяльність на основі методів критичної оцінки підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами

Актуальність теми дослідження. Дослідження питання розвитку операційної діяльності на основі методів критичної оцінки підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами обумовлюється відсутністю єдиного алгоритму та моделі даного процесу.

Постановка проблеми. Підприємство не зможе втримати за собою лідерство на ринку без раціонально організованої операційної функції, оскільки основне призначення підприємства характеризується ланцюжком «виробництво – потреби споживача». Для реалізації поставлених завдань операційного менеджменту часто доволі безсистемно використовують методи критичної оцінки підприємства із подальшим створенням відповідної моделі удосконалення окремих напрямів операційної діяльності підприємства. Зазначені факти в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами актуалізують тему дослідження.

Постановка мети і завдань дослідження – дослідити операційну діяльність на основі методів критичної оцінки підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами.

Метод або методологія дослідження. В статті використано історично–логічний метод; метод систематизації, класифікації й теоретичного узагальнення; метод логічного аналізу і синтезу.

Презентація основного матеріалу (результати дослідження). Проведені дослідження щодо покращення операційної діяльності та функціонування сучасних національних підприємств в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами в цілому, на основі чого надані пропозиції щодо вдосконалення ефективності системи управління на основі впровадження концепції ощадливого виробництва.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в практичній діяльності підприємств для підвищення їх ефективності.

Висновки за статтею. Розроблена структурно–логічна модель операційної діяльності на основі методів критичної оцінки підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами, що включає зокрема: повне оновлення застарілого обладнання; впровадження належної системи мотивації праці; розвиток інформаційного менеджменту; удосконалення існуючих функціональних напрямів діяльності сучасних українських підприємств тощо.

Ключові слова: операційна діяльність, методи критичної оцінки, підприємства, глобалізація, міграційні ризики, сталий розвиток, управління інноваційними змінами.

Операционная деятельность на основе методов критической оценки предприятия в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями

Актуальность темы исследования. Исследование вопроса развития операционной деятельности на основе методов критической оценки предприятия в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями обуславливается отсутствием единого алгоритма и модели данного процесса.

Постановка проблеми. *Предприятие не сможет удержать лидерство на рынке без рационально организованной операционной функции, поскольку основное назначение предприятия характеризуется цепочкой «производство – потребности потребителя». Для реализации поставленных задач операционного менеджмента часто бессистемно используют методы критической оценки предприятия с последующим созданием соответствующей модели усовершенствования отдельных направлений операционной деятельности предприятия. Указанные факты в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями актуализируют тему исследования.*

Постановка целей и задач исследования – исследовать операционную деятельность на основе методов критической оценки предприятия в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями.

Метод или методология исследования. *В статье использованы историко–логический метод, метод систематизации, классификации и теоретического обобщения; метод логического анализа и синтеза.*

Презентация основного материала (результаты исследования). *Проведены исследования по улучшению операционной деятельности и функционированию современных национальных предприятий в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями в целом, на основе чего представлены предложения по усовершенствованию эффективности системы управления на основе внедрения концепции экономного производства.*

Область применения результатов. *Результаты исследования могут быть использованы в практической деятельности предприятий для повышения их эффективности.*

Выводы по статье. *Разработана структурно–логическая модель операционной деятельности на основе методов критической оценки предприятия в условиях глобализации, миграционных рисков, устойчивого развития и управления инновационными изменениями, включая: полное обновление устаревшего оборудования; внедрение надлежащей системы мотивации труда; развитие информационного менеджмента; усовершенствование существующих функциональных направлений деятельности современных украинских предприятий и т.п.*

Ключевые слова: *операционная деятельность, методы критической оценки, предприятия, глобализация, миграционные риски, устойчивое развитие, управление инновационными изменениями.*

KOVALENKO N.V., KHODAKIVSKA O.V.,
ZOS–KIOR M.V., KLYMENCHUKOVA N.S.

Operational activities based on methods of critical assessment of the enterprise in the context of globalization, migration risks, sustainable development and management of innovative change

Relevance of the research topic. *The study of the issue of development of operational activities based on the methods of critical assessment of the enterprise in the context of globalization, migration risks, sustainable development and innovation change management is due to the lack of a single algorithm and model of the process.*

Formulation of the problem. *The enterprise will not be able to retain leadership in the market without rationally organized operational function, since the main purpose of the enterprise is characterized by the chain «production – consumer needs». In order to realize the set tasks of operational management often haphazardly use methods of critical assessment of enterprise with subsequent creation of corresponding model of improvement of separate directions of operational activity of enterprise. These facts in the conditions of globalization, migration risks, sustainable development and management of innovative changes actualize the topic of the research.*

Setting the purpose and objectives of the study – *investigate operational activities based on*

the methods of critical assessment of the enterprise in the context of globalization, migration risks, sustainable development and innovation change management.

Research method or methodology. *The article used the historical–logical method; the method of systematization, classification and theoretical generalization; the method of logical analysis and synthesis.*

Presentation of the main material (research results). *Conducted research on improving the operations and functioning of modern national enterprises under conditions of globalization, migration risks, sustainable development and innovation change management in general, based on which proposals to improve the efficiency of the management system based on the concept of lean production are provided.*

Field of application of results. *The results of the study can be used in the practical activities of enterprises to improve their efficiency.*

Conclusions on the article. *Developed a structural and logical model of operations based on the methods of critical assessment of the enterprise in terms of globalization, migration risks, sustainable development and management of innovative changes, including: a complete renovation of obsolete equipment; implementation of an appropriate system of motivation of labor; development of information management; improvement of existing functional areas of modern Ukrainian enterprises etc.*

Keywords: *operations, critical appraisal methods, enterprises, globalization, migration risks, sustainable development, innovation change management.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Підприємство не зможе втримати за собою лідерство на ринку без раціонально організованої операційної функції, оскільки основне призначення підприємства характеризується ланцюжком «виробництво – потреби споживача». Для реалізації поставлених завдань операційного менеджменту часто доволі безсистемно використовують методи критичної оцінки підприємства із подальшим створенням відповідної моделі удосконалення окремих напрямів операційної діяльності підприємства. Зазначені факти актуалізують тему дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. В операційній діяльності керівництву підприємств необхідно звертати увагу на залучення працівників до даного процесу і вирішення організаційних питань, оскільки співпраця персоналу із керівництвом прискорює рішення виробничих питань. Характерною особливістю операційного процесу є неритмічність і повна залежність від споживчого попиту. Це відбувається через динамічне падіння і ріст активності споживачів протягом року, місяця, тижня, дня [2–4; 6–7]. Зазначені коливання мають стохастичний і ймовірнісний характер.

Для того, щоб вирішити проблеми, які виникають у процесі формування операційної системи підприємств, необхідно задіяти висококваліфікованих спеціалістів, яких на сучасних вітчизняних

підприємствах не вистачає. Це призведе до подолання труднощів в процесі стимулювання інноваційної діяльності, а саме підвищення ефективної співпраці між підлеглим та керівником, правильності обраних цілей, в процесі виробництва, насамперед, це підвищення продуктивності праці [1; 5; 8–10].

«Ощадливе» управління людськими ресурсами є найважливішим фактором реалізації конкретних заходів і відповідних управлінських рішень щодо підвищення ефективності управління підприємств в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – дослідити операційну діяльність на основі методів критичної оцінки підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Практичний досвід упровадження концепцій ощадливого виробництва свідчить про доцільність використання певних інструментів розробки індивідуальних систем підвищення ефективності операційної діяльності підприємств, застосування яких, безперечно, має певні переваги над копіюванням різних відпрацьованих методик (див. таблицю).

Упровадження підприємствами концепції ощадливого виробництва супроводжується ти-

Практичні аспекти упровадження концепції ощадливого виробництва в операційну діяльність підприємств в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами

Потреба	Варіант	Ефект
Великі запаси, значний цикл виконання замовлення та рівень дефектів і втрат	Програма упровадження ощадливого виробництва	↑ Ефективність ↓ Терміни поставки ↑ Швидкість ↓ Запаси
Невідомі причини проблем, нерозуміння їх вирішення	Діагностика основних проблем та їх причин, визначення подальших дій	Усвідомлення причин Усвідомлення проблеми Подальші дії
Реалізація стратегії покращення невдала, зміни неефективні чи повільні	Програма управління змінами для упровадження покращень	↑ Результати ↑ Зміни Досягнення цілей
Неефективні робочі місця, незадовільний рівень організації на виробництві	Створення ефективних робочих місць, покращення виробничих і офісних процесів	↑ Прозорість ↓ Втрати ↑ Стабільність ↑ Дисципліна
Дефіцит навичок і знань для вдосконалення бізнес-процесів у працівників	Програма навчання функціоналу концепції ощадливого виробництва	↑ Знання ↓ Втрати ↑ Мотивація ↑ Показники

повими помилками, такими як технологічний підхід до розуміння поліпшення роботи підприємства, що означає впровадження у дію сучасного обладнання без підтримки його управлінською ланкою. При цьому підходи до управління трудовими ресурсами залишаються без змін. Тому керівництву слід уникати такого погляду на концепцію й застосовувати управлінський підхід, що розглядає процес оптимізації виробництва по слабким місцям, а пізніше – впровадженням відповідних технологій відповідно потреби. Типовими помилками є нерозуміння ролі керівництва в упровадженні системи ощадливого виробництва, недостатня гнучкість самої системи, зміна робочих місць без зміни звичок, збір даних без їх подальшого використання, постійний аналіз ситуації без постійних покращень.

Для покращення операційної діяльності та функціонування типового вітчизняного підприємства в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами в цілому необхідно вдосконалити ефективність системи управління, потрібно: повне оновлення застарілого обладнання; впровадження належної системи мотивації праці; розвиток інформаційного менеджменту; удосконалення існуючих функціональних напрямів діяльності підприємства; навчання співробітників відділу кадрів технологіям оптимізації і вдосконалення компенсаційного пакету підприємства; розвиток корпоративної

культури; розробка внутрішніх нормативних документів, що фіксують систему грошової винагороди персоналу; проведення діагностики діяльності; збільшення клієнтської бази.

В умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами дані важливі особливості формують специфіку проектування операційних систем, що проявляється в: розташуванні підприємств за розташуванням клієнта; високому рівні диференціації послуг, що призводить до створення великої кількості ринкових ніш і збереженні конкуруючими підприємствами своєї клієнтури; низьких бар'єрах вступу в бізнес; визначенням потужностей за піковим попитом; залежністю календарного планування діяльності від поведінки споживачів; проблематичністю створення запасів продукту в періоди низького попиту для їх використання в періоди максимального попиту; складністю виявлення параметрів якості та розробки методів їх оцінки; необхідністю володіння персоналом добрими навичками роботи із клієнтурою; наявністю проблем з виміром ефективності роботи персоналу; частим поєднанням маркетингової й операційної функцій; наявністю ряду місцевих регуляторів, що роблять кожний регіон унікальним.

Проектування операційної діяльності підприємств пов'язано із прийняттям рішень, що стосуються певних сфер життєдіяльності, і у першу чергу це пов'язано із розподілом праці та спеціалізацією; департаментизацією та кооперацією; зв'язком

і координацією; масштабом підпорядкованості та контролю; ієрархією в підприємстві; централізацією та децентралізацією управління; диференціацією й інтеграцією підрозділів підприємств.

Висновки

Для покращення операційної діяльності та функціонування сучасних національних підприємств в умовах глобалізації, міграційних ризиків, сталого розвитку та управління інноваційними змінами в цілому необхідно вдосконалити ефективність системи управління на основі впровадження концепції ощадливого виробництва. Для цього потрібно: повне оновлення застарілого обладнання; впровадження належної системи мотивації праці; розвиток інформаційного менеджменту; удосконалення існуючих функціональних напрямів діяльності підприємства; навчання співробітників відділу кадрів технологіям оптимізації і вдосконалення компенсаційного пакету підприємства; розвиток корпоративної культури; розробка внутрішніх нормативних документів, що фіксують систему грошової винагороди персоналу; проведення діагностики діяльності; збільшення клієнтської бази.

Список використаних джерел

1. Антипенко Н. В., Бабій Л. І., Співак С. І., Скрипник В. В. Адаптація структурно-функціонального підходу до діагностики безпеки інноваційно орієнтованого підприємства в умовах фінансових ризиків глобалізованої національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*, 2022. № 2. С. 11–16.
2. Вдовенко Н. М., Федірець О. В., Зось-Кіор М. В., Гнатенко І. А. Роль енергоринку в менеджменті ресурсозбереження та ресурсоефективності конкурентоспроможних підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Том 5. № 4. С. 222–229.
3. Ковтун О. А., Мостенська Т. Г., Остапчук А. Д., Гнатенко І. А. Моделювання тенденцій розбудови інноваційних кластерів у системі управління соціально-економічною безпекою національної економіки при прийнятті рішень щодо активізації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів агробізнесу в умовах сталого розвитку. *Агросвіт*. 2021. № 21–22. С. 51–56.
4. Кулаєць М. М., Фурсіна О. В., Джегур Г. В., Гнатенко І. А., Валов О. В. Концепція стратегічного управління інноваційними проектами в умовах розвитку знанневої економіки та децентралізації. *Інвестиції: практика та досвід*, 2021. № 23. С. 25–31.

5. Ложачевська О. М., Гнатенко І. А., Сухомлин Л. В., Мельник О. Ю. Моделювання інфраструктури підприємництва неоінноваційного управління на національному та регіональному рівнях в умовах децентралізації. *Інвестиції: практика та досвід*, 2021. № 18. С. 5–10.
6. Ходаківська О. В., Гнатенко І. А., Дяченко Т. О., Сабій І. М. Моделі підприємництва в умовах інноваційної економіки та економіки знань: управління ресурсами та витратами. *Інвестиції: практика та досвід*, 2021. № 15. С. 5–11.
7. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43.1, 129–135.
8. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID-19. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 192–198.
9. Mazur N., Khrystenko L., Pěsstorov J., Zos-Kior M., Hnatenko I., Puzyrova P., Rubezhanska V. (2021). Improvement of Controlling in the Financial Management of Enterprises. *TEM Journal*, 10.4, 1605–1609.
10. Prokopenko O., Martyn O., Bilyk O., Vivcharuk O., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Models of State Clusterisation Management, Marketing and Labour Market Management in Conditions of Globalization, Risk of Bankruptcy and Services Market Development. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21.12, 228–234.
11. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariyev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Management of simultaneous strategizing of innovative projects of agricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 199–205.

References

1. Antypenko N., Babiy L., Spivak S., Skrypnyk V. (2022). Adaptation of the structural-functional approach to diagnostics of safety of the innovation-oriented enterprise in the conditions of financial risks of the globalized national economy. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, 2, 11–16.
2. Vdovenko N., Fedirets O., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2020). The role of the energy market in the management of resource conservation and resource efficiency of competitive enterprises in the agri-food sector.

Ukrayins'kyi zhurnal prykladnoyi ekonomiky [Ukrainian Journal of Applied Economics], 5.4, 222–229.

3. Kovtun O., Mostenska T., Ostapchuk A., Hnatenko I. (2021). Modeling of tendencies of development of innovation clusters in the system of management of social and economic safety of national economy at decision-making on activization of foreign economic activity of subjects of agribusiness in the conditions of sustainable development. *Agrosvit [Agroworld]*, 21–22, 51–56.

4. Kulayets M., Fursina O., Dzhegur G., Hnatenko I., Valov O. (2021). The concept of strategic management of innovative projects in the development of knowledge economy and decentralization. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, 23, 25–31.

5. Lozhachevska O., Hnatenko I., Sukhomlyn L., Melnyk O. (2021). Modeling the business infrastructure of neo-innovation management at the national and regional levels in the context of decentralization. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, 18, 5–10.

6. Khodakivska O., Hnatenko I., Dyachenko T., Sabiy I. (2021). Models of entrepreneurship in terms of innovation economy and knowledge economy: resource and cost management. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid [Investments: practice and experience]*, 15, 5–11.

7. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 43.1, 129–135.

8. Mayovets Y., Vdovenko N., Shevchuk H., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Simulation modeling of the financial risk of bankruptcy of agricultural enterprises in the context of COVID-19. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 192–198.

9. Mazur N., Khrystenko L., P6sstorov6 J., Zos-Kior M., Hnatenko I., Puzyrova P., Rubezhanska V. (2021). Improvement of Controlling in the Financial Management of Enterprises. *TEM Journal*, 10.4, 1605–1609.

10. Prokopenko O., Martyn O., Bilyk O., Vivcharuk O., Zos-Kior M., Hnatenko I. (2021). Models of State Clusterisation Management, Marketing and Labour Market Management in Conditions of Globalization, Risk of Bankruptcy and Services Market Development. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, 21.12, 228–234.

11. Rossokha V., Mykhaylov S., Bolshaia O., Diukariev D., Galtsova O., Trokhymets O., Ilin V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Management of simultaneous strategizing of innovative projects of ag-

ricultural enterprises responsive to risks, outsourcing and competition. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 36, 199–205.

Дані про авторів

Коваленко Наталія Василівна,

д.е.н., доцент, професор кафедри менеджменту, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна

Ходаківська Ольга Василівна,

д.зн професор, заступник директора ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна

Зось-Кіор Микола Валерійович,

д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної, Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

Клименчукова Наталія Сергіївна,

к.зн., доцент, докторант, ВНЗ «Національна академія управління», м. Київ, Україна

Данные об авторах

Коваленко Наталья Васильевна,

д.э.н., доцент, профессор кафедры менеджмента, Национальный транспортный университет, г. Киев, Украина

Ходаковская Ольга Васильевна,

д.зн., профессор, заместитель директора ННЦ «Институт аграрной экономики», г. Киев, Украина

Зось-Киор Николай Валериевич,

д.э.н., профессор, профессор кафедры менеджмента им. И.А. Маркиной, Полтавский государственный аграрный университет, м. Полтава, Украина

Клименчукова Наталья Сергеевна,

к.э.н., доцент, докторант, ВУЗ «Национальная академия управления», г. Киев, Украина

Data about the authors

Nataliia Kovalenko,

Dr. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor Department of Management, National Transport University, Kyiv, Ukraine

Olga Khodakivska,

Dr. Sc. (Econ), Professor, Deputy Director National Scientific Center «Institute of Agrarian Economics», Kyiv, Ukraine

Mykola Zos-Kior,

Dr. Sc. (Econ), Professor, Professor of I. Markina Department of Management, Poltava State Agrarian University, Poltava, Ukraine

Nataliia Klymenchukova,

PhD (Economics), Associate Professor, Doctoral Candidate, National Academy of Management, Kyiv, Ukraine